ЦЕНТЪР ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПАВЕЛИНГРАД
Бул"Съединение"№256,тел:0359/5-30-35,e-mail:draganmanchov@abv.bg,

Утвърдил: .....

Директор: Е. Канлиева

ПЛАН - ПРОГРАМА
ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С РОДИТЕЛИ, ИНСТИТУЦИИ И ОРГАНИЗАЦИИ СЪС СЕМЕЙСТВАТА НА УЧЕНИЦИТЕ, КОИТО СЕ ОБУЧАВАТ В ЦСОП – ВЕЛИНГРАД

2021/2022учебна година

Програмата е изработена съобразно ЗПУО, ДОС за приобщаващото образование и стратегията развитие на ЦСОП-Велинград за период 2021/2024година

Програмата е приета на заседание на педагогически съвет с протокол №.....1.....27.09..... от 2021г. и утвърдена със Заповед №.....29......./.....28.09.....2021 г.

АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА:

Условно са обособени три основни категории семейства, в които има дете с увреждане:

- Семейства, в които след появата на увреждането и поставянето на диагнозата на детето, независимо от ситуацията се постига адаптация (семейна и социална) към новата реалност.
- Семейства с амбивалентно поведение, в които независимо от подкрепата и усилията на специалистите, не се формират адекватни представи за състоянието на детето и неговите възможности за развитие.
- Семейства, в които се смесват описаните по-горе ситуации, но преобладават отклонения във вътрешносемейната и извънсемейната адаптация.

Взаимоотношенията в семействата на деца с увреждания са изключително сложни. В последните десетилетия те се превръщат в един от актуалните проблеми, разглеждан от различни гледни точки – социална, медицинска, правна, психотерапевтична, педагогическа рехабилитация, качество на живот на детето и пр. Независимо от това как семейството се справя с появилия се проблем, неговият психичен статус е особено обременен. Според редица проучвания, 40% от майките на деца с увреждания изпитват силни негативни чувства – вина, срам, непълноценност, страх, дори суицидни мисли и опити. Раждането на такова дете и грижите около него обременяват социалните контакти на родителите, а напрежението в отношенията между тях довежда до развод в над ¼ от засегнатите семейства. При дълбоки и тежки нарушения в развитието на новородените, процентът на разводите в засегнатото семейство е много по-висок. Оттук е видно, че цялата сложна и разнообразна картина…в семейството налага подходяща специализирана психологическа и психотерапевтична намеса.

Раждането на дете с тежко нарушение в развитието създава трудна житейска ситуация в семейството, променя обичайното му функциониране и го изправя пред сериозни предизвикателства. Но при цялата тази сложна ситуация е много важно за родителите да разберат чувствата и емоциите, които те изпитват, да осъзнаят, че те не са сами и могат да вземат конструктивни решения и действия по отношение на своето дете, че има институции и специалисти, които могат да им окажат подкрепа и да им помогнат.

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ:

- децата не са истински личности по рождение. Следователно първо трябва да бъдат подложени на сериозно въздействие и манипулация и второ, трябва да стигнат определена възраст, преди да започнат да бъдат приемани като равни на нас, истински хора. С други думи възрастните търсят начини да отгледат децата така, че да ги научат

да се държат като истински човешки същества.

- Децата са социални същества още от раждането си. Бебетата и децата са изключително компетентни в изразяване на желанията и потребностите си. Макар че, често е необходима помощ, за да се предават намеците им в ясни и разбираеми реплики. Те могат да изразят съдържанието и границите на интегритета си, умеят да съдействат компетентно на всякакъв вид поведение на родителите, компетентно изразяват естеството на емоционалните и екзистенциални дилеми, с които се сблъскват родителите им. Малките деца естествено установяват контакт с хора, които ги привличат, и отбягват онези, които ги отблъскват.

- Децата са компетентни, защото са в позиция да научат родителите на това, което те има нужда да усвоят. Те дават обратна информация, за да възстановят изгубената компетентност на родителите и помагат да се отхвърлят неплодотворните, лишени от обич, саморазрушителни модели на поведение. Ако родителите положат активни усилия да развият собственото си себеуважение, те могат да насърчат здравословното себеуважение на децата, така необходимо за един прекрасен живот

ОСНОВНИ ЦЕЛИ:

1.семействата да се подкрепят професионално и да разбират, че не са сами с болката, емоциите и преживяванията си и да изградят стратегия за справяне.

2. Партньорство със специалистите и институциите за избор на най-подходящи и ефективни начини, по които се предлага помощ на семействата.

МОДЕЛИ ЗА РАБОТА С РОДИТЕЛИ

Средствата за общуване с родителите **могат да са под формата на:**

- **родителски срещи;**
- **консултации;**
- **телефонен разговор;**
- **он-лайн общуване;**
- **посещения, празници;**
- **обратна връзка от родител.**

По време на родителските срещи и консултации специалистите (специални педагози, психолози и др.) спазват следните

ПРАВИЛА ЗА ОБЩУВАНЕ:

- **Отдайте цялото си внимание на говорещия.**
- **Перифразирайте изложените от родителя проблеми.**
- **Признайте чувствата на говорещия.**
- **Не влизайте в спор – никой не печели.**
- **Пазете егото на родителя.**
- **Дискутирайте проблемите един по един.**
- **Слушайте.**

Най-важното нещо за родителите е това, че окончателното решение за всяко действие се взема от тях, защото се отнася за живота и съдбата на тяхното собствено дете. Независимо от това, че развитието на детето им ще се различава от това на другите деца, това не означава че то е по-малко ценно или по-малко нуждаещо се от внимание и любов.

Семействата на децата със специални образователни потребности са тези, които носят отговорност за своите деца до края на живота си. Семействата имат различни нужди, възможности и приоритети. Някои семейства имат по-голяма нужда от помощ от други. Всяко семейство има уникални силни страни и потребности.

За много родители чувството на самота и изолация е силно, а процесът на приемане и осъзнаване на диагностицираното нарушение на тяхното дете е дълъг и мъчителен. За да се избегне самоизолацията на родителите и проявите на враждебност към всички и всичко е наложително работата с тях от страна на специалистите да започне възможно най-рано.

ОСНОВНИ ЗАДАЧИ:

- развиване на доверителен контакт със семейството; познаване на всеки член; приспособяване към стила на общуване на общуване на семейните членове; създаване на обстановка, в която всеки член ще се чувства подкрепен и в безопасност.
- организиране на групата (родители – специалисти), така, че комуникацията да е чиста; да се да се установят конкретни, взаимни и достижими цели на интервюто (консултирането);
- идентифициране на силните страни, ресурсите и подкрепата, с които разполага семейството;
- установяване на план, който позволява на семейството да работи с екип от съответни специалисти за справяне с проблема.

Факторите, които определят ефективна комуникация между специалисти и родители са проявен интерес, загриженост, топло отношение и отзивчивост.

СЕМЕЙНО ОРИЕНТИРАНИЯТ ПОДХОД е комплекс от начини, които признават способността и компетенциите на семействата; засилва техните връзки с поддържащите мрежи; уважава техните права да вземат решения. Семейно ориентираният подход разглежда семействата като основни „агенти" на промяната в техните деца. Ролята на специалистите е да подпомагат семейните нагласи, цели и дейности, така, че семействата да могат да подкрепят по-добре децата си. Специалистите се стремят да съдействат на родителите в стремежа им за промяна в начините, по които родителите и всички членове на семейството се адаптират към специалните потребности на детето в ежедневието, като възможно най-много се ограничи семейния разпад. Родителите и членовете на семейството се подпомагат за да посрещнат нуждите на детето по най-добрия начин, без да пренебрегват своите собствени потребности. Целта е детето да има оптималното качество на живот, както чрез терапия, рехабилитация, така и чрез превенция на други проблеми. Предоставя се информация за ресурси, която е лесно да се обясни и се помага на родителя да разбере какво се случва, за да знае той какво може да направи. Помага се на родителя да се справи със своята ситуация, на база неговите потребности. Специалисти и родители работят съвместно и обменят знания.

В семейно ориентирания подход семейството се разглежда като „група хора, които се определят като значими за това той/тя да се чувства във физическо и емоционално благополучие". Семейството е всяка група от хора, свързани биологично, емоционално или законово.

Най-добрият начин за оказване на подкрепа на детето и родителите му е разбирането за ситуация в семейството и сътрудничество с него. При наличие на ефективно взаимодействие, възрастните- родители и педагози- взаимно и ползотворно се влияят и допълват в изпълнение на своите социални роли и функции, което носи много положителни моменти:

за детето:

- ✓ облекчава се адаптацията при прехода от домашна обстановка към условията в Център за специална образователна подкрепа;
- ✓ засилва се чувството за сигурност и емоционален комфорт;
- ✓ обогатява се социалният опит.

- ✓ **за родителите:**
- ✓ овладяват конкретни способи за общуване с децата в разнообразни дейности;
- ✓ приемат от нова позиция работата на педагога, нараства доверието към него;
- ✓ опознават съдържанието на педагогическия процес и на ежедневието в Център за специална образователна подкрепа;

- ✓ повишават своята педагогическа компетентност и я пренасят вкъщи;
- ✓ обменят информация не само с педагога, но и помежду си /родител-родител/.

- ✓ **за педагога:**
- ✓ използва идеите, знанията и професионалния опит на родителите за обогатяване на живот в групата;
- ✓ стимулиран е в търсенето и прилагането на различни стратегии /формални и неформални/ за общуване с родители и техните деца;
- ✓ осъществява взаимен обмен на информация с родителите за индивидуалните особености на всяко дете;
- ✓ използва непосредствената помощ на родителите в педагогически процес;
- ✓ разчита на съдействието на родителите при възникнали проблеми.

ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ:

1. Консултиране, запознаване с конкретни начини за подкрепа на самоподготовката у дома.

Отг. КЕ, Психолог Срок: през годината

2. Оказване на педагогическа подкрепа с цел развитие на полезни умения за самостоятелен и независим живот.

Отг. Педагогически специалисти Срок: през годината

3. Беседи на тема:
Партньорство между Център за специална образователна подкрепа и семейството при обучение и възпитание на деца със специални образователни потребности.

Отг. Кл. Ръководители Срок: ноември

4. Практически съвети към родители на деца с интелектуални проблеми за превенция на поведенческите проблеми.

Отг. Психолог Срок: при необходимост

5. Психомоторна терапия при деца с множество увреждания.

Отг. Терапевти Срок: през годината

6. Запознаване на родителите с:
карта за комплексно педагогическо оценяване;

индивидуален учебен план;
план за подкрепа;
индивидуални учебни програми по предмети.

Отг. КЕ Срок: според графика

7. Сътрудничество за приобщаване на родителите като част от педагогическия екип за вземане на решения, споделяне личен опит и съвместна работа.

Отг. КЕ Срок: според графика

8. Консултиране- индивидуално и групово с оглед развитие на :
когнитивни умения;
моторни и езиково говорни умения;
самообслужване и училищни умения;
поведение и емоции;
упражнения вкъщи с терапевтична насоченост.

Отг. КЕ Срок: според графика

9. Постоянна подкрепа на родителите и активно взаимодействие по проблеми свързани с образователни, възпитателни и корекционни задачи и тяхната реализация.

Отг. Класните ръководители Срок: според графика

10. Консултирането на родителите във връзка със стилове на възпитание.

Отг. Психолог Срок: при необходимост

11. Участие на родителите в социалния живот на Център за специална образователна подкрепа-гр. Велинград. Осигуряване от страна на ЦСОП участието им в подготовка и провеждане на тържества и мероприятия, съвместно с ученици и учители-включване в изработката на костюми, реквизит или в ролята на подкрепяща и емпатираща публика.

Отг. Комисии Срок: Според графика

12. Участие на родителите в заниманията - по интереси и терапевтичната дейност. Обсъждане на индивидуални терапевтични планове и програми.

индивидуален учебен план;
план за подкрепа;
индивидуални учебни програми по предмети.

Отг. КЕ Срок: според графика

7. Сътрудничество за приобщаване на родителите като част от педагогическия екип за вземане на решения, споделяне личен опит и съвместна работа.

Отг. КЕ Срок: според графика

8. Консултиране- индивидуално и групово с оглед развитие на :
когнитивни умения;
моторни и езиково говорни умения;
самообслужване и училищни умения;
поведение и емоции;
упражнения вкъщи с терапевтична насоченост.

Отг. КЕ Срок: според графика

9. Постоянна подкрепа на родителите и активно взаимодействие по проблеми свързани с образователни, възпитателни и корекционни задачи и тяхната реализация.

Отг. Класните ръководители Срок: според графика

10. Консултирането на родителите във връзка със стилове на възпитание.

Отг. Психолог Срок: при необходимост

11. Участие на родителите в социалния живот на Център за специална образователна подкрепа-гр. Велинград. Осигуряване от страна на ЦСОП участието им в подготовка и провеждане на тържества и мероприятия, съвместно с ученици и учители-включване в изработката на костюми, реквизит или в ролята на подкрепяща и емпатираща публика.

Отг. Комисии Срок: Според графика

12. Участие на родителите в заниманията - по интереси и терапевтичната дейност. Обсъждане на индивидуални терапевтични планове и програми.

Отг. Терапевти Срок: Според графика

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ИНСТИТУЦИИ:

Като активен участник в процеса на приобщаващото образование и обучение на деца със СОП, Център за специална образователна подкрепа – гр. Велинград си взаимодейства с училища на територията на общини Велинград и Ракитово:

1.ИСУ „ Васил Левски“ – гр.Велинград.
2.ИСУ „Св.Св.Кирил и Методий“ – гр.Велинград.
3.ОУ „Христо Ботев“ – гр. Велинград
4.ОУ „Неофит Рилски“ – гр. Велинград.
5. ОУ „Георги Бенковски“ гр. Велинград
6. ОУ „Христо Ботев”-гр.Ракитово
7. СУ „Св.Кл.Охридски”-гр.Ракитово.
8. ПГД „Иван Вазов“ – гр.Велинград.
9. ПГИТ „Алеко Константинов“ – гр.Велинград.
10. СУ „Методий Драгинов“- с. Драгиново

с цел включването на децата и учениците със специални образователни потребности, независимо от вида и степента на увреждането им в учебния процес на училището.

Провеждат се редица съвместни мероприятия, уроци, празници, спортни игри, конкурси, изложби. За деня на хората с увреждания-3 Декември се провежда съвместно мероприятие с ЦПЛР, Дирекция Образование към община Велинград, училища и ДГ, ДПДМУ, ЦНСТ.

От своя страна Център за специална образователна подкрепа, се включва активно в диагностична, рехабилитационна, корекционна и терапевтична работа с деца и ученици, за които оценката на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование е установила, че съобразно образователните им потребности е необходимо да се обучават в център за специална образователна подкрепа при условия и по ред, определени в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование. Оказва педагогическа подкрепа на учителите и подпомага изготвянето на необходимата документация.

В Рамките на проект „Направи повече, бъди повече, създавай приятелство“ЦСОП предоставя допълнителна подкрепа за деца и ученици със СОП от училища и ДГ, като ги включва в терапевтични групи и занимания по интереси.

Центърът взаимодейства с други институции в системата на предучилищното и училищното образование, общински институции и Социално подпомагане.

1. РЦППО. Предвид ранното обхващане на деца със специални образователни потребности и подготовката им за включване в образователната среда, се осъществява обмяна на информация и взаимна подкрепа за постигане на най – добрия резултат в интерес на детето. Своевременно се насочват към ЦСОП за оказване на специализирана подкрепа и интеграция в образователния процес.

2. Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни към Община Велинград.

В местната комисия са включени представители на общинската администрация, отговарящи за проблемите на поведението, образованието и здравеопазването, представители на дирекциите „Социално подпомагане", на полицията, както и педагози, психолози, юристи, общественици и др.

Към МКБППМН се определят обществени възпитатели, които работят индивидуално с малолетни и непълнолетни лица, съвместно с Детска педагогическа стая и органите на образованието, при широкото съдействие на обществеността.

По отношение на корекционно-възпитателната работа с малолетни и непълнолетни МКБППМН оказва съдействие на ЦСОП за обхващане на подлежащите на задължително образование на деца, ограничаване на отпадането им от училище, ранна превенция и откриване на симптоми за извършване на криминални деяния и превантивна работа с родители на деца в риск.

3. Дневен център за деца и младежи с увреждане – гр. Велинград.

Оказват подкрепа на децата с трайни увреждания в които се създават условия за обслужване, отговарящи на ежедневните и рехабилитационните им потребности, както и на потребности за организация на свободното им време.

Активно си сътрудничим в организиране и провеждане на учебно – възпитателна дейност, логопедична терапия, психологическа подкрепа. Учениците от ЦСОП се обучават в изнесена паралелка по индивидуални програми, според възможностите им за придобиване на знания и умения в различни области.

4. Център за настаняване от семеен тип – деца и младежи – гр. Пазарджик.

ЦНСТ ползва услугите на специалисти от ЦСОП (психолог, логопед, специален педагог, арт-терапевт). В центъра е организиран учебно – възпитателния процес на ученици, съобразно потенциалните им потребности и възможности за придобиване на умения за самостоятелен живот.

5. ЦНСТ и ЦНСТДМУ – гр. Велинград.

Осигурява подслон и отглеждане на деца и младежи в риск, след изготвяне на индивидуален план, съобразно оценка на нуждите на всяко настанено лице. Съдейства за участие в програми за социална интеграция и ресоциализация, за получаване на медицински и здравни грижи.

Доброто сътрудничество на ЦСОП се изразява в разработване и изпълнение на индивидуални образователни програми на децата предвид възрастовите и индивидуални особености. Подпомага организацията на част от свободното им време.

6. ЦСОП взаимодейства с личните лекари на децата, и съответните медицински заведения за получаване на актуална информация за здравословния им статус.
7. С ДАЗД имаме подкрепа и добро сътрудничество. Чрез участието в дискусии и кръгли маси, екипни срещи се решават възникващи проблеми с учениците в риск или от неблагополучни семейства. Определят се рискови фастори, осъществява се обмяна на важна информация, набелязват се мерки на въздействие. Работи се по механизма за противодействие на училищния тормоз и за обхвата на учениците. ЦСОП провежда допълнителна подкрепа и занимания по интереси с учениците в риск и с агресивни прояви от училища по препоръка на АЗД.
8. ЦОП-участие в екипни срещи, обмяна на важна информация.